

C-454/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. szeptember 23.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Rayonen sad Lukovit (Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. szeptember 23.

Vádhatóság:

Rayonna prokuratura Lukovit

A büntetőeljárás vádlottja:

AZ

Az eljárás tárgya:

A Rayonna prokuratura Lukovit (lukoviti ügyészség, Bulgária) azon határozata alapján indított büntetőeljárás, amellyel az ügyészség azt javasolja, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy AZ vádlott a Nakazatelen Kodecks (büntető törvénykönyv, NK) 345. cikkének (2) bekezdése szerinti bűncselekményt követett el, mivel – a Zakon za dvizhenieto po patitshtata (a közúti közlekedésről szóló törvény, ZDvP) 140. cikkének (1) bekezdésével és (1) bekezdésével, valamint a Naredba N.° I-45 ot 24.03.2000 za registrirane, otchet, spirane ot dvizhenie i puskane v dvizhenie, vremenno otnemane, prekratyavane i vaztanovyavane na registratsiyata na motornite prevozi sredstva i remarketa, tegleni ot tyach i reda za predoctavyane na dani za registrirane patni prevozni sredstva (a gépjárművek és az általuk vontatott pótkocsik nyilvántartásba vételéről, bejelentéséről, forgalomból való kivonásáról és forgalomba helyezéséről, a nyilvántartásba vétel felfüggesztéséről, megszüntetéséről és megújításáról, valamint a nyilvántartásba vett járművekre vonatkozó adatok rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos eljárásról szóló, 2000. március 24-i 1-45. sz.) rendelettel ellentétesen – szabályszerűen nyilvántartásba nem vett gépjárművet vezetett, majd a bíróság a büntető törvénykönyv

78a. cikkének (1) bekezdése alapján mentse fel őt a büntetőjogi felelősség alól, és közigazgatási bírságot szabjon ki vele szemben.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkének második bekezdése.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Ellentétes-e a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvével az olyan nemzeti szabályozás, amely ugyanazon cselekményért, nevezetesen egy szabályszerűen nyilvántartásba nem vett gépjármű vezetéséért egyidejűleg közigazgatási jogi és büntetőjogi felelősséget is előír, anélkül hogy a társadalomra való veszélyesség objektív megítélését lehetővé tevő kritériumok állnának rendelkezésre?
2. Az Európai Unió Bírósága által az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Milyen hatáskörrel rendelkezik a nemzeti bíróság az Európai Unió jogelvi hatékony alkalmazásának biztosítása céljából?
3. A törvény önkényes alkalmazásával szembeni megfelelő garanciának minősül-e a bíróságnak a bűncselekmény elkövetésével vádolt személy felmentésére vonatkozó eljárásjogi lehetősége, ha közigazgatási bírságot szab ki e személlyel szemben?
4. Arányos-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikkének (3) bekezdése értelmében a szabályszerűen nyilvántartásba nem vett gépjármű vezetésének bűncselekményéért kiszabható, egy évig terjedő szabadságvesztés-büntetés?

Az Európai Unió jogszabályai és ítélkezési gyakorlata

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény, különösen az 5. cikk (1) bekezdése

Az Európai Unióról szóló szerződés, a 6. cikk (3) bekezdése

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés, 90. cikk és a 91. cikk (1) bekezdésének c) pontja

Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 49. cikk

A gépjárművek és pótkocsijaik időszakos műszaki vizsgálatáról és a 2009/40/EK irányelv hatályaon kívül helyezésétől szóló, 2014. április 3-i 2014/45/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv

A járművek nyilvántartásba vételéhez kapcsolódó okmányokról szóló 1999/37/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2014. április 3-i 2014/46/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv

2007. május 3-i *Advocaten voor de Wereld* ítélet (C-303/05, EU:C:2007:261, 49. és 50. pont)

2019. február 12-i TC ítélet (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, 59. és 60. pont)

A nemzeti jog

Nakazatelen kodeks (büntető törvénykönyv), a **345. cikk (2) bekezdése**, amely a járművezetés tényállását szabályozza, és amely szerint az (1) bekezdés szerinti büntetéssel (egy évig terjedő szabadságvesztés-büntetés vagy 500 levától [BGN] 1000 BGN-ig terjedő pénzbüntetés) büntetendő az is, aki szabályszerűen nyilvántartásba nem vett gépjárművet vezet, valamint a **78a. cikk**, amely meghatározza azon feltételeket, amelyek mellett a bíróság a vádlott nagykorú személyt felmentheti a büntetőjogi felelősség alól, és közigazgatási bírsággal sújthatja.

Nakazateleno-protsesualen Kodecks (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv): A **301. cikk (1) bekezdése** azon kérdésekre vonatkozóan, amelyeket a bíróság értékel, és amelyekről az ítélet kihirdetése keretében dönt, valamint a **301. cikk (4) bekezdése** és a **305. cikk (6) bekezdése** a közigazgatási bírság kiszabásával kapcsolatban.

Zakon za dvizhenieto po patishtata (a közúti közlekedésről szóló törvény), a **140. cikk (1) bekezdése**, amely szerint a közutakon csak olyan gépjárművek közlekedhetnek, amelyeket nyilvántartásba vettek, és amelyek az erre kijelölt helyen elhelyezett rendszámmal és nyilvántartási számmal vannak ellátva, és a **(2) bekezdés**, amely szerint a feltételeket és a nyilvántartásba vételi eljárást a belügyminiszter rendelete állapítja meg, valamint a **175. cikk (3) bekezdése**, amely előírja, hogy az a járművezető, aki szabályszerűen nyilvántartásba nem vett vagy nyilvántartásba vett, azonban rendszámmal és nyilvántartási számmal el nem látott gépjárművet vezet, hat hónaptól tizenkét hónapig terjedő járművezetéstől eltiltással, valamint közigazgatási bírsággal büntetendő.

Naredba N.° I-45 ot 24.03.2000 za registrirane, otchet, spirane ot dvizhenie i puskane v dvizhenie, vremenno otnemane, prekratyavane i vazctanovyavane na registratsiyata na motornite prevozi sredstva i remarketa, tegleni ot tyach i reda za predoctavyane na dani za registrirane patni prevozni sredstva (a gépjárművek és az általuk vontatott pótkocsik nyilvántartásba vételéről, bejelentéséről, forgalomból való kivonásáról és forgalomba helyezéséről, a nyilvántartásba vétel felfüggesztéséről, megszüntetéséről és megújításáról, valamint a nyilvántartásba vett járművekre vonatkozó adatok rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos eljárásról szóló, 2000. március 24-i 1-45. sz. rendelet), az **1. cikk (1) bekezdése**, amely előírja, hogy e rendelet a bolgár természetes és jogi személyek tulajdonában

álló gépjárművek nyilvántartásba vételével kapcsolatos feltételeket és eljárást állapítja meg, valamint a **(2) bekezdés**, amely előírja, hogy e rendelet közvetlenül alkalmazandó az uniós polgárookra és családtagjaikra is.

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 2020. május 29-én AZ vádlottat rendőrségi ellenőrzés alá vonták, miközben rendszámmal el nem látott motorkerékpárt vezetett. A belügyminisztérium rendszerében történő ellenőrzést követően megállapították, hogy a vádlott nem volt jogosult gépjármű vezetésére, és hogy a vezetett motorkerékpár nem szerepelt a belügyminisztérium „gépjárműforgalom ellenőrzése” elnevezésű központi adatbázisában.
- 2 AZ-vel szemben két, szabálysértés megállapítását tartalmazó határozatot hoztak, az egyiket arra tekintettel, hogy AZ szabályszerűen nyilvántartásba nem vett és rendszámmal el nem látott motorkerékpárt vezetett, ami a közúti közlekedésről szóló törvény 140. cikke (1) bekezdése megsértésének minősül.
- 3 Ezenkívül gyorsított büntetőeljárást indítottak a büntető törvénykönyv 345. cikkének (2) bekezdése szerinti bűncselekmény miatt.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 4 A vádlott védője úgy véli, hogy az elkövetett cselekmény szabálysértésnek minősül, és nem bűncselekmény, tekintettel a vádlott jövőbeni magatartására vonatkozó előrejelzésre és arra a körülményre, hogy vele szemben még nem indult büntetőeljárás.
- 5 A büntetőeljárást megindító határozat nem tartalmazza az ügyész arra vonatkozó kifejezett álláspontját, hogy az ebben az esetben elkövetett cselekmény olyan mértékben veszélyes a társadalomra, hogy a cselekmény bűncselekménynek, és nem szabálysértésnek minősül.

A kérelem indokolásának rövid összefoglalása

- 6 A 2014/45/EU irányelv és a 2014/46/EU irányelv preambulumbekendései szerint a járművek nyilvántartásba vételének és a közlekedésbiztonsági ellenőrzéseknek a szabályozása az Európai Unió azon intézkedéseinek részét képezi, amelyek célja az arról való gondoskodás, hogy a járművek az üzemeltetésük során biztonságos állapotban legyenek, valamint, hogy a jármű nyilvántartásba vétele felfüggeszthető legyen, ha e jármű közvetlen veszélyt jelent a közlekedésbiztonságra.
- 7 Az első nyilvántartásba vétel biztosítja, hogy a közigazgatási hatóság engedélyt adott a jármű közúti forgalomba helyezésére. Ezen engedély felfüggeszthető, ha [a jármű] műszaki állapota veszélyt jelent [a közúti] közlekedésre.

- 8 E rendelkezéseket a Bolgár Köztársaság a közúti közlekedésről szóló törvénnyel és a rendelettel ültette át. E két jogi aktus részletesen előírja az első nyilvántartásba vétel, a forgalomból való kivonás, a nyilvántartásba vétel hivatalból történő felfüggesztésének és megszűnésének feltételeit.
- 9 A nemzeti jog szankciókat ír elő az átültető rendelkezések megsértése esetére. A „szabályszerűen nyilvántartásba nem vett gépjármű közúton történő vezetése” cselekményért két felelősséget írnak elő, egy közigazgatási jogi és egy büntetőjogi felelősséget.
- 10 A közúti közlekedésről szóló törvény 175. cikkének (3) bekezdése szerinti szabálysértés és a büntető törvénykönyv 345. cikkének (2) bekezdése szerinti bűncselekmény tényállási feltételeiben szereplő objektív tényállási elemek teljes egyezéséről van szó.
- 11 A nemzeti jog nem írja elő, hogy mely objektív kritériumokat kell figyelembe venni a társadalomra való veszélyesség azon mértékének meghatározásához, amelynek alapján valamely konkrét cselekmény szabálysértésnek vagy bűncselekménynek minősül. Nem veszik figyelembe azon különböző eseteket sem, amikor arra lehet következtetni, hogy a nyilvántartásba vétel nem szabályszerű, nevezetesen az első nyilvántartásba vétel hiánya, hivatalból megszünt nyilvántartásba vétel, műszaki hiba miatt felfüggesztett nyilvántartásba vétel, lejárt ideiglenes nyilvántartásba vétel, stb. esetét.
- 12 Az arra vonatkozó egyértelműség hiánya, hogy mely körülmények növelik olyan mértékben a társadalomra való veszélyességet, hogy a cselekmény nem szabálysértésnek, hanem bűncselekménynek minősül, eltérő ítélkezési gyakorlatot eredményez. A bírósági ítéletek három csoportja különböztethető meg: 1. olyan ítéletek, amelyekben a bíróságok az ügyészség álláspontját követik; 2. olyan ítéletek, amelyekben a bíróságok felmentik a vádlottakat a terhükre rótt cselekmény vádjá alól annak megállapításával, hogy nem bűncselekményről, hanem szabálysértésről van szó, amelyért a közúti közlekedésről szóló törvényben előírt bírságot szabják ki velük szemben; 3. olyan, tárgyalás mellőzésével hozott végzésekkel szembeni kifogásokkal kapcsolatos ítéletek, amelyekkel közigazgatási jogi szankciókat szabnak ki személyekkel szemben szabálysértés elkövetése miatt, és amelyek esetében ismert, hogy a tárgyalás mellőzésével hozott végzéseket a büntetőeljárásnak az ügyészség által történő megszüntetését követően hozták.
- 13 Tekintettel a hivatkozott nemzeti rendelkezésekre és a nemzeti ítélkezési gyakorlatra, a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a bolgár jog, amely büntetőjogi felelősséget ír elő a gépjárművek nyilvántartásba vételére vonatkozó, az Európai Unió közös közlekedési politikájának részét képező szabályozás megsértése esetére, összhangban áll-e a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvével, valamint az arányosság követelményével.

- 14 A 2007. május 3-i *Advocaten voor de Wereld* ítéletben (C-303/05, EU:C:2007:261) a Bíróság a 49. és 50. pontban emlékeztet arra, hogy „a büntetések jogszerűségének elve (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), amelyet több nemzetközi szerződés, többek között az emberi jogokról szóló európai egyezmény 7. cikkének (1) bekezdése is elismert, a közösségi jog általános jogelvei közé tartozik, és a tagállamok közös alkotmányos hagyományainak alapját képezi (lásd e tekintetben többek között a C-74/95. és C-129/95. sz. X egyesített ügyekben 1996. december 12-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-6609. o.] 25. pontját és a C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., *Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5425. o.] 215–219. pontját). E rendelkezésből következik, hogy a törvénynek világosan meg kell határoznia a jogsértéseket és a hozzájuk kapcsolódó büntetéseket. E feltétel akkor teljesül, ha a jogalany – a releváns rendelkezés megfogalmazásából, szükség esetén a bíróságok által nyújtott értelmezés segítségével – megtudhatja, hogy mely cselekmények és mulasztások vonják maguk után a büntetőjogi felelősségét (lásd többek között az EJEB, 2000. június 22-i *Coëme és társai kontra Belgium* ítéletet, *Ítéletek és Határozatok Tára*, 2000-VII., 145. §).”
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság figyelembe veszi továbbá az egyértelműség és az előreláthatóság követelménye tekintetében a Bíróság által a 2019. február 12-i TC ítélet (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108) 59. és 60. pontjában adott azon értelmezést, „[hogy] a szabadsággal kapcsolatos – mint a Charta 6. cikkében és az EJEE 5. cikkében meghatározott – biztosítékok célja különösen az, hogy a jogalanyok számára védelmet biztosítson az önkényességgel szemben. Így valamely szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtásának – ahhoz, hogy megfeleljen e célkitűzésnek – különösen mentesnek kell lennie a hatóságok részéről megmutatkozó rosszhiszeműség vagy csalárd magatartás bármely formájától (2017. március 15-i *Al Chodor* ítélet, C-528/15, EU:C:2017:213, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). [...] [M]ivel a keresett [személy] [...] fogva tartása e személy szabadsághoz való jogába való súlyos beavatkozásnak minősül, ennek során szigorú garanciákat kell tiszteletben tartani, nevezetesen fenn kell állnia a meghosszabbítást indokoló jogalapnak, és – amint a jelen ítélet 58. pontjából kitűnik – az önkényesség veszélyének elkerülése érdekében e jogalapnak meg kell felelnie az egyértelműség, előreláthatóság és hozzáférhetőség követelményeinek (lásd ebben az értelemben: 2017. március 15-i *Al Chodor* ítélet, C-528/15, EU:C:2017:213, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).”
- 16 Abból kiindulva, hogy a büntető törvénykönyv 345. cikkének (2) bekezdésében előírt büntetések közül az egyik szabadságelvonás, a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az Emberi Jogok Európai Egyezményében meghatározott kritériumokat minden szabadságelvonás jogszerűsége tekintetében figyelembe kell venni: a szabadságelvonást törvény írja elő; a nemzeti jog megfelel az Egyezményben meghatározott minőségi követelményeknek (kellően meghatározható és biztos), a törvény alkalmazása összhangban áll az

Egyezményben rögzített általános elvekkel, és a személyek védelemben részesülnek az önkénnyel szemben.

- 17 A Medvegyev kontra Franciaország ítéletben az Emberi Jogok Európai Bírósága hangsúlyozza, hogy „a törvényesség kritériuma [megköveteli], hogy valamennyi törvény kellően meghatározott legyen az önkény veszélyének elkerülése, valamint annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a polgárok számára, hogy – adott esetben világos tanács igénybevételét követően – az ügy körülményeire tekintettel észszerű mértékben előre láthassák azon következményeket, amelyekhez egy bizonyos cselekmény vezethet”.

MUNKADOKUMENTUM